

**Fővárosi Bíróság
Gazdasági Kollégiuma
Budapest II. Varsányi I. u. 40-44.
1535. Bp. Pf.: 887.**

15.G.40.313/2010/59.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság a Dr. Novák Barbara Ügyvédi Irodától (**cím**) eljáró Dr. Novák Barbara ügyvéd által képviselt felperes neve(felperes címe) **felperesnek**, a Ménes Anna Ügyvédi Irodától (**cím**) eljáró Dr. Ménes Anna ügyvéd által képviselt **I. r. alperes neve (I.r. alperes címe) I. r.** és a Nadray Ügyvédi Irodától (**cím**) eljáró Dr. Nadray Katalin ügyvéd által képviselt **II. r. alperes neve (II. r. alperes címe) II. r. alperes** ellen *kártérítés* megfizetése iránt indított perében meghozta az alábbi

Í t é l e t e t .

A bíróság a felperes keresetét elutasítja.

A bíróság kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. r. alperesnek fejenként 1.250.000.-1.250.000.- Ft (azaz Egymillió-kettőszázötvenezer-Egymillió-kettőszázötvenezer) perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított **15 napon belül van** helye fellebbezésnek, amelyet 3 példányban ennél a bíróságnál kell benyújtani, de a **Fővárosi Ítéltáblához** címzetten. A felek kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívül történő elbírálását. Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére és összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik a fellebbezés csak a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, avagy a fellebbezés csupán az ítélet indokolása ellen irányul, a felek kérhetik, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson bírálja el. A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a jogi képviselővel eljáró felek a határozat ellen benyújtott fellebbezéshez mellékelt közös kérelemben indítványozhatják, hogy az anyagi jogszabály megsértésére alapított fellebbezést közvetlenül a Legfelsőbb Bíróság bírálja el. Vagyonjogi ügyben a felek akkor indítványozhatják a Legfelsőbb Bíróság eljárását, ha a fellebbezésben vitatott érték az ötszázezer forintot meghaladja. A fellebbezésben új tényre, bizonyítékra hivatkozni nem lehet, a fellebbezést tárgyaláson kívül, a felülvizsgálati eljárásra irányadó szabályok alkalmazásával bírálják el.

I n d o k o l á s :

A felperes 2002. július 10. napján meghívásos tárgyalásos tendert írt ki az ... autópálya szakaszépítési felújítási munkálataira, amelyre meghívta az alpereseket. A felperes, mint a pályázat kiírója 2002. július 23-án a pályázatot eredménytelennek nyilvánította. A felperes ezt követően 2002. augusztus 26-án nyílt előminősítéses közbeszerzési eljárást írt ki az időközben elkészült részletes kivitelezési tervek alapján, a felperes a legelőnyösebb ajánlatot tevővel kívánt vállalkozási szerződést kötni.

A ... autópálya szakaszra a felperes a vállalkozási szerződést 2002. december 23-án kötötte meg 65.145.023.000.- Ft + Áfa szerződéses alapon, melyet követően a felek a szerződést többször módosították, így a végleges szerződéses ár 67.073.680.000.- Ft + Áfa összegre változott.

Időközben a Gazdasági Versenyhivatal 2003. február 18. napján hivatalból versenyfelügyeleti eljárást indított a **S.** Zrt. által vállalt ... és ... autópálya-szakasz vonatkozásában annak megállapítására, hogy a felperes által 2002. augusztusában kiírt nyílt előminősítéses közbeszerzési eljárás során a **B.** Rt. a **S.** Rt. a **H.** Rt. az **E.** Rt. és a **D.** Rt. tanúsítottak-e a Tpvt. 11. §-ába ütköző magatartást. A Gazdasági Versenyhivatal Kartell Csoportja 2004. január 28-ai határozatával kiterjesztette eljárását az ... autópálya-szakasz és az ... közötti szakaszára is.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa 2004. július 22-én meghozott ... határozatában megállapította, hogy a **S.** Kft. az **E.** Rt. a **D.** Rt. a **B.** Rt. és a **H.** Rt. versenykorlátozó módon felosztották egymás között a **N.A.** Rt. által 2002-ben meghirdetett autópálya építési munkák elvégzését. A jogsértés miatt a versenytanács különböző összegű bírságokat szabott ki az adott társaságokra. A határozata indokolásában megállapította, hogy az eljárás alá vont vállalkozások felosztották egymás között az autópálya építési munkálatokat, ennek érdekében megállapodtak arról, hogy melyikük nyeri az adott pályázatot, mely vállalkozás lesz a 2-3. helyezett, ennek kapcsán egyeztették áraikat, illetve arról is tárgyaltak, hogy a nyertes vállalat melyik versenytársat vonja be alvállalkozóként. A Gazdasági Versenyhivatal akként foglalt állást, hogy a pályázathoz kötődő árkérdéseket is „érintő” piacfelosztás a bizonytalansági tényező kiküszöbölése miatt „árfelhajtó hatású is lehet” mind a magyar mind a nemzetközi versenyjogi gyakorlat szerint a legsúlyosabb versenykorlát az elsők közé tartozik. Utalt arra, hogy az ilyen garantált megrendeléssel számoló vállalkozások áraikat nem versenynyomás alatt állva kalkulálják, hanem szabadabb mozgástérrel rendelkezve „extraprofitot is beépíthetnek” ajánlataikba, melyről tudják, hogy győztes lesz. Rögzítette, hogy az adott esetben a versenyellenes megállapodás az árak, legalábbis a beadási sávok egyeztetésére is kiterjed, mert ily módon volt garantálható a piacfelosztás realizálása. Ezért az eljárás alá vontak megsértették a Tpvt. 11. § d) és a) pontját, továbbá mivel a megállapodás a közbeszerzési törvény szerinti eljárásban lefolytatott pályázathoz kötődött, megállapítható volt, az e) pont megsértése is.

A Gazdasági Versenyhivatal határozottan rögzítette, hogy „a kartell-árfelhajtó hatásának pontos számszerűsített mértéke szakértő igénybevétele nélkül a versenytanács ismeretei alapján nem volt kiszámolható, de ennek hiányában is megállapítható volt a Tpvt. 11. § megsértése.

A Fővárosi Bíróság, mint elsőfokú bíróság 2.K.33.024/2004/46. számú ítéletével a felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal mint alperes határozatának megváltoztatására

és az eljárás megszüntetésére avagy az alperes döntésének hatályon kívül helyezésére harmadlagosan pedig a bíróság mérséklésére vonatkozó keresetét elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2007. augusztus 29. napján meghozott 2.Kf.27.360/2006/29. számú ítéletével helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint Felülvizsgálati Bíróság 2008. december 03. napján meghozott Kfv.IV.39.399/2007/28. számú ítéletével a Fővárosi Ítéltábla ítéletét hatályában fenntartotta.

A felperes elsődleges keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a peres felek között 2002. december 23. napján megkötött vállalkozási szerződés a vállalkozói díj vonatkozásában a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisségi okból részlegesen érvénytelen. Egyben kérte, hogy az érvénytelenségi jogkövetkezményének alkalmazásánál a bíróság a határozat hozataláig nyilvánítsa hatályossá a szerződést a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján, avagy a szerződést a bíróság nyilvánítsa érvényessé, és az érvénytelenség okát akként szüntesse meg, hogy mindkét esetben kötelezze az I. és II. r. alperest egyetemlegesen az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás, azaz 15.424.609.338.- Ft mint extraprofit visszatérítésére, egyben kötelezze az alpereseket mindennek 2007. január 01. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamata megfizetésére.

A felperes másodlagos kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. r. alperest egyetemlegesen 16.242.965.367.- Ft és annak 2007. január 01. napjától a kifizetés napjáig járó mindenkor törvényes mértékű kamata megfizetésére szerződésszegés címén, mivel a kartell alakításról sem a szerződés megkötésekor, sem azt megelőzően, sem annak fennállta alatt a megrendelő felperest nem tájékoztatták, ezzel megsértették a Ptk. 4. § (1) bekezdésének rendelkezéseit és ezen keresztül a Ptk. 277. §-ába rögzített együttműködési kötelezettségüket, ezzel a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerint a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján szerződésszegéssel kárt okoztak a felperesnek. A felperes harmadlagos kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. és II. r. alperest egyetemlegesen 16.242.965.367.- Ft és annak 2007. január 01. napjától a kifizetés napjáig járó mindenkor törvényes kamata megfizetésére, szerződésen kívül okozott kár címén a Ptk. 337. § (1) bekezdése alapján mivel az alperesek az 1996. évi LVII. tv. 11. § (2) bekezdése a, d, és e, pontjaiba ütköző magatartással szerződésen kívül okoztak kárt a felperesnek.

A felperes a perbeli legitimációjának hiányával kapcsolatban állította, hogy mint önálló jogi személy, vagyonával önállóan gazdálkodik, kötelezettségeket vállal, önállóan perel és perelhető, így jogképes. A perbeli vállalkozói szerződést a felperes kötötte meg az alperesekkel, lefolytatta azt megelőzően a közbeszerzési eljárást és kifizette a vállalkozói díjat. Ezért a vállalkozói szerződésből eredő jogok és kötelezettségek kizárólag a felperest jogosítják és kötelezik.

A felperes a perbeli legitimáció hiányával kapcsolatos kifogásokkal szemben hangsúlyozta, hogy a GVH határozata is megállapította a kartell károsultja a felperesi gazdasági társaság volt, mely az alperesek részére kifizette a versenyellenes megállapodás következtében a tényleges piaci árnál magasabb vállalkozói díjat, mellyel őt kár érte. Ezért a felperes álláspontja szerint irreleváns az ügy megítélése szempontjából, hogy a kárt szenvedett jogi személy milyen forrásból finanszírozta az általa megkötött vállalkozási szerződésből eredő fizetési kötelezettségeit.

A felperes az elsődleges kereseti kérelmével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a GVH határozat alapján az alperesek a Tpv. 11. § (1) bekezdésébe ütköző magatartásuk eredményeképpen nyerték meg a felperes által kiírt közbeszerzési eljárást, ezért a felperes állította, hogy a kartell magatartásra tekintettel a vállalkozási szerződés jogszabályba ütközik, mind a vállalkozó személye, mind a vállalkozói díj vonatkozásában. A felperes ugyanis a közbeszerzési eljárásról szóló törvény és az általa lefolytatott közbeszerzési eljárás céljától eltérően nem biztos, hogy a legjobb ajánlatot adó vállalkozóval hanem az alperesek részvételével megvalósult versenyellenes megállapodásban az abban résztvevők által meghatározott alperesekkel kötötte meg a szerződést. A GVH is megállapította, hogy a kartell magatartás eredményeképpen az abban résztvevő minden fél tendert nyerhetett, kiküszöbölve a versenyből adódó bizonytalansági tényezőt. A kartellben résztvevők megállapodtak egymással abban, hogy melyik vállalkozás melyik pályázatot fogja nyerni, és a megállapodáshoz igazították pályázati ajánlataikat is. Mindebből egyértelműen megállapítható, hogy a kartell megállapodás kihatással volt a felek személyére. A felperes állította, hogy a GVH határozata a vállalkozói díj árfelhajtó hatása tekintetében is egyértelműen állást foglalt.

A felperes az elsődleges kereseti kérelmével kapcsolatban kifejtette, hogy az alperesek magatartása a Tpv. 11. §-ába ütközött, azonban a 3. bekezdés szerint alkalmazandó Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a felek közötti szerződés semmisnek tekinthető, avagy részlegesen érvénytelennek. E körben utalt a EGK szerződés 85. cikkének 2. bekezdésére, mely semmisnek minősíti a kartell tilalomba ütköző megállapodásokat és döntéseket. Ebből következik, hogy a versenytörvényben a kartelltilalom megszegéséhez fűzött jogkövetkezmények addíciónális jellegűek a Ptk.-ban szabályozott semmisséghez képest. Ezért a Ptk.-ba foglalt és a törvényben szabályozott jogkövetkezmények párhuzamosan alkalmazandók.

A felperes az elsődleges kereseti kérelemmel kapcsolatban kiemelte azzal, hogy az alperesek jogellenes piacfelosztó és árkartell magatartást tanúsítottak, ezzel jogszabályba ütköző magatartással állapították meg a vállalkozói díjat, továbbá magatartásuk kihatott a vállalkozó mint szerződő fél személyére is. A felperes állította, hogy a vállalkozási szerződés teljes egészében érvénytelen, mivel a szerződéskötést megelőzően a pályázati eljárásban is jogellenes magatartást tanúsítottak az alperesek, mely természetesen kihatott a vállalkozási szerződésre is. Az alperesek előnyösebb pályázati feltételeket és árakat tudtak elérni, és benyújtani, így a pályázat alapján az azt követően létrejött vállalkozási szerződésben a piaci versenykorlátozó magatartással megállapított pályázati feltételek és árak kerültek beépítésre.

A felperes a másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban kifejtette, hogy az alperesek együttműködési kötelezettségüknek sem tettek eleget, amikor a kartell alakítást a felperes előtt mindvégig eltitkolták, márpedig egységes és osztatlan a bírói gyakorlat abban, hogy az együttműködési kötelezettség megszegése kártérítés alapja lehet, ezért a felperes a Ptk. 4. § (1) bekezdés, Ptk. 277. § (4) bekezdésére alapítottan érvényesíti a Ptk. 318. § (1) bekezdésén keresztül a Ptk. 339. § (1) bekezdés szerinti kárigényét az alperesek kartellező magatartása miatt.

A felperes a harmadlagos kereseti kérelme vonatkozásában hangsúlyozta, a Gazdasági Versenyhivatal határozatában egyértelműen megállapította, hogy az alperesek Tpv. 11. §-ának a), d) és e) pontjába ütköző ezért jogellenes magatartása árfelhajtó hatású volt, ezért

mivel a határozat a jogellenességet megállapította, a felperesnek azt külön a kár megtérítése iránti joga érvényesítésénél bizonyítania nem kell, ugyanakkor az ok-okozati összefüggés is nyilvánvaló. Állította, hogy az alperesek által tanúsított magatartás jellegéből fakadóan a vétkekesség is egyértelműen megállapítható. A kár összecszerűségénél utalt arra, hogy figyelembe vette a három autópálya-szakaszra vonatkozóan megkötött szerződésben rögzített szerződéses árat, az alapárat, továbbá egy úgynevezett általános nyereségtartalmat. Ezért ha a szerződéses árból levonásra került az alapár, és az általános nyereségtartalom, akkor meghatározható azon extraprofit összege, melynek arányos részét a felperes kártérítésként érvényesítheti. Figyelemmel arra, hogy ez az az összeg, amelyet az alperesek extraprofitként építettek be ajánlataikba. A felperes hangsúlyozta, hogy a Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa által kiszabott bírósgágtételek alapul vételével azok aránya alkalmazásával határozta meg az extraprofit összegét.

Az alperesekkel szemben hangsúlyozta, hogy az alapügyben eljáró fórumok, a versenyellenes megállapodás jogellenességét az árkartell vonatkozásában is megállapították, ezért az köti a bíróságot. Az árkartell ugyanakkor a dolog természetéből adódóan a piaci árnál magasabb árszintet eredményez, és a szerződő fél a felperes jogelődje volt, ezért a felperest bizonyosan kár is érte a jogellenes magatartásból kifolyólag, azzal ok-okozati összefüggésben. Mivel az alperesek árfelhajtó kartell magatartása bizonyított, ezért a vállalkozói díj maradéktalan kifizetésével egyidejűleg annak piaci árhoz képest magasabb voltára tekintettel a kár a felperesnél bekövetkezett.

A felperes a szakvéleménnyel kapcsolatban rögzítette, hogy a szakértő az iratanyagot nem tanulmányozta át alaposan, az ügy alapkérdéseit nem ismeri, nem érti. Megállapításai az alapvető ismeretanyagot nélkülözik. A felperes kiemelte, hogy a szakértő teljességgel figyelmen kívül hagyta az alapárat, pusztán a tisztességtelen piaci magatartás következtében kialakított szerződéses árral foglalkozott, ezért a nyereségtartalmat is csak ezen szerződéses árra vetítette, és emiatt téves következtetést vont le belőle. A felperes állította, hogy a szakértő tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alapár számítása nem része a megszokott műszaki gyakorlatnak. A felperes ezért indítványozta újabb szakértő kirendelését.

Az I. r. alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását, felperes perköltségben marasztalását.

Az I. r. alperes az elsődleges kereseti kérelemmel kapcsolatban a felperessel szemben hangsúlyozta, hogy a Tpv. 11. § (3) bekezdése szerint csupán a versenykorlátozó megállapodás semmis a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján a versenykorlátozó megállapodást kötő személyekre kiterjedő hatállyal azonban alaptalan a felperes azon feltevése, hogy egyben a versenykorlátozó megállapodást kötő felek, illetve harmadik személy között létrejött szerződés is semmis lehetne a Tpv. 11. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezések miatt. Figyelemmel arra, hogy a felperes és az alperesek közötti vállalkozási szerződésben nincs versenykorlátozó elem, így az nem ütközhet a kartelltilalomba. Ezért nem állapítható meg a Tpv. 11. § (3) bekezdése szerinti érvénytelensége. Továbbá utalt arra, hogy a közbeszerzési eljárás szabályainak egyoldalú megsértése önmagában nem eredményezi a közbeszerzési eljárás eredményeképp megkötött perbeli vállalkozási szerződés semmisségét.

Az I. r. alperes a harmadlagos kereseti kérelem tekintetében vitatta a felperes perbeli legitimációját utalva arra, hogy a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján kártérítési igénnyel csak az léphet fel, akinek az értékcsökkenés a saját vagyonában állt be, márpedig tényként állapítható meg, hogy a projektek finanszírozója a magyar állam volt. Az is megállapítható, hogy a magyar állam a vállalkozói díjnak megfelelő összeget a felperes részére megfizette, ezért az I. r. alperes álláspontja szerint, amennyiben mégis kártérítést kellene fizetnie az alpereseknek a felperes részére, akkor ezen összegből le kellene vonni a felperes számára a magyar államtól megtérült összeget, egyébként a káronszerzés tilalma sérülne.

Az I. r. alperes hangsúlyozta, hogy a felperesi kárigény jogalapja sem lehet bizonyított, hiszen a GVH határozat kizárólag az alperesek tisztességtelen piacfelosztó magatartását állapította meg, sem árkartell, sem árfelhajtó hatással járó jogellenes magatartást a határozat nem tartalmaz, sem a határozat rendelkező részében, sem annak indokolásában. A GVH határozat indokolása eleve csak a beadási sávok egyeztetését mondja ki, melynek nem jelenti egyúttal automatikusan a versenyárnál magasabb konkrét árat, mivel például szabad kapacitások lekötése indokolhat akár versenyár alatti árszintet is. Ezért a konkrét árak, illetve a beadási sávok állítólagos egyeztetése és annak árfelhajtó hatása két külön kérdés. Az I. r. alperes hangsúlyozta, hogy az eljáró hatóságok így a Fővárosi Ítéltábla által a határozata indokolásában rögzített az alpereseknél jelentkező előny a piac felosztásával a verseny kiküszöbölésében jelentkezett, vagyoni előny megállapítása nem történt.

A harmadlagos keresettel szemben utalt arra, hogy a GVH határozatának indokolása a bíróságra kötéserővel nem bír, ellenben a határozat rendelkező része nem tartalmazta a felperes által állított és keresete alapjául szolgáló árfelhajtó hatás megállapítását. Mindezt támasztja alá a GVH határozata indokolása is, mely csak egy elméleti lehetőséget rögzít, annak gyakorlati vizsgálata nélkül, tekintve, hogy kifejezetten rögzíti a kartell árfelhajtó hatásának pontos számszerűsített mértékéhez szakértői igénybevitelére lett volna szükség, melyből megállapítható, hogy a GVH nem végzett, és nem is végeztetett számítást az árfelhajtó hatás mértéke tekintetében, így nyilvánvalóan azt sem mondhatta ki, hogy létezett árfelhajtó hatás.

Az I. r. alperes a szakvéleménnyel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a felperesnek az elsődleges és a harmadlagos kereseti kérelme vonatkozásában azt kellett volna bizonyítania, hogy az alperesi konzorcium magatartása ténylegesen együtt jár a pályázati árak felhajtásával, azaz az alperesi konzorcium által megajánlott ár extraprofitot tartalmazott, márpedig a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás ezt nem erősítette meg. A szakvélemény megállapította, hogy a felperes extraprofit számítása nem helyes, a konzorcium extraprofitot nem realizált, azaz az alperesek piac felosztó magatartása ténylegesen nem járt árfelhajtó hatással.

Az I. r. alperes a szakvéleménnyel kapcsolatban a felperessel szemben hangsúlyozta, hogy a szakvélemény VII. 8. pontjában a szakértő részletes magyarázatát adta annak, hogy a GVH határozatban szereplő alapárnak miért nincs jelentősége a jelen perbeli szakértői bizonyítás során. Álláspontja szerint a szakértő helyesen mutatott rá, hogy a felperes által hivatkozott alapár, illetve az arra alapított számítás szakmailag nem elfogadható, tekintve, hogy a felperes által megjelölt alapár nem a jelen per tárgyát képező közbeszerzési eljárásra vonatkozott, hanem egy korábbi más résztvevőkkel és műszaki tartalommal zajlott közbeszerzési eljárásra, ráadásul nem is a jelen per alperesei, hanem

egy harmadik személy a **S.** Zrt. feljegyzésében szerepelt, ezért nem lehet figyelembe venni a perbeli extraprofit számításakor ezen alapárát. Utalt arra, hogy a szakvélemény nem tartalmaz ellentétes megállapításokat a GVH határozattal, tekintve, hogy az nem állapította meg az alperesek extraprofitot építettek volna be ajánlatukba, sőt a versenyfelügyeleti eljárásnak nem is volt tárgya az árfelhajtó hatás vizsgálata, mivel erre a Versenyhivatal nem is folytatott bizonyítást.

Az I. r. alperes a kiegészítő szakvéleménnyel kapcsolatban a felperessel szemben, mely a szakvélemény megalapozatlanságát állította, utalt arra, hogy a szakértő a felekkel személyes megbeszélést tartott, részletesen elmondta, hogy milyen adatok, és dokumentumok rendelkezésre bocsátását kéri a felektől, melyet a felperes is vállalt. A szakértő mindemellett levélben is tájékoztatta a felperest a benyújtani szükséges dokumentumokról, illetve szakvéleményében is tételesen felsorolta, mely dokumentumok hiányoznak. Ezen túl a felperesnek figyelemmel kellett volna lennie a bíróság 17. számú szakértő kirendelő végzésében rögzített felhívásra is, mely szükséges iratok és bizonyítékok szakértő rendelkezésre bocsátására hívta fel a feleket. Az I. r. alperes ellenezte újabb szakértő kirendelését. Az I. r. alperes álláspontja szerint önmagában nincs lehetőség a szakvélemény aggályossá nyilvánítására és új szakértő kirendelésére azon az alapon, hogy a szakvéleménnyel a felperes nem ért egyet, mivel az számára kedvezőtlen.

A II. r. alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását.

A II. r. alperes az elsődleges kereseti kérelemmel kapcsolatban állította, hogy a jogcímként megjelölt Tpv. 11. § (3) bekezdése szerint nem állapítható meg, hogy a kartell megállapodás semmissége egyben a vállalkozási szerződés érvénytelenségét jelentené. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem bizonyította az alperesek megállapodása vállalkozási díjra vonatkozó megállapodást is magában foglalta, és az jogszabályba ütközött. Állította, hogy a felperes csak annyiban hivatkozhat az alperesek között létrejött megállapodás semmisségére, amennyiben annak piacfelosztó jellegét a jogerős határozat megállapította, ebből azonban nem következik, hogy a vállalkozási szerződés vállalkozói díjra vonatkozó rendelkezése jogszabálysértő lenne, és így helye lenne a semmisség megállapításának. A felek közötti vállalkozási szerződés nem volt jogszabálysértő, mert sem a szerződés tartalma, sem a szerződéssel elérni kívánt cél nem sértette a jogszabályokat. A Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint magának a szerződésnek, vagy a szerződés rendelkezésének kell jogszabályt sértenie, ezért valamely szerződő félnek a szerződést megelőző jogellenes magatartása nem a szerződést teszi érvénytelenné, hanem megtámadásra jogosítja fel a másik felet.

A II. r. alperes a harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban elsődlegesen a felperes perbeli legitimációját vitatta, tekintve, hogy a keresetben megjelölt kár nem a felperes vagyonában következett be, ezért hiányzik a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti anyagi jogi érdekelttség, amelyre tekintettel a felperes jogosult lehetne a kártérítési igény benyújtására. E körben hangsúlyozta, hogy a Ptk. 172. § d) pontja értelmében az országos közutat kizárólag az állam tulajdonában vannak, azok az állam vagyonát képezik. Ugyanakkor a felperes feladata kizárólag az úthálózat fejlesztésének beruházói tevékenységére terjed ki a finanszírozást a költségvetés biztosította, azaz a felperes a perbeli autópálya-szakasz létesítéséhez saját forrást nem használt fel, mert az általa kifizetett vállalkozói díjat az állam a részére hiánytalanul megfizette.

A II. r. alperes a harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban a felperes perbeli legitimációja hiányának alátámasztására bizonyítékként csatolta **K.P.-né** igazságügyi könyv- és adószakértő véleményét, aki egyértelműen megállapította, hogy az ... autópálya ... közötti szakaszának kivitelezésének finanszírozása teljes egészében költségvetési forrásból történt, a költségeket ténylegesen teljes mértékben a magyar állam viselte. Abban a felperes jogelődje saját eszközeivel nem vett részt. Továbbá a szakértő arra a következtetésre jutott, hogy ha alacsonyabb áron került volna megkötésre a vállalkozói szerződés, úgy a felperesi jogelőd forrásigénye is alacsonyabb lett volna, a különbözetnek megfelelő összeg a forrásként nem került volna a felperesi jogelődhez.

A harmadlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a felperes által hivatkozott GVH határozat nem állapította meg, hogy az eljárás alá vontak árkartellit hoztak volna létre, vagy magatartásuk erre irányult, csupán rögzítette, hogy a piacfelosztó magatartásnak árfelhajtó hatása is lehet. A II. r. alperes továbbá hangsúlyozta, hogy az egyébként meg nem állapítható károkozás ténye, és az egyébként a bíróság részére kötőerővel nem bíró közigazgatási határozatban megállapított jogellenes magatartás között az ok-okozati összefüggés sem bizonyítható, mivel a felek közötti szerződéskötés alapját képező nyílt közbeszerzési eljárásban keletkezett, és a GVH által is figyelembe vett dokumentumok áradatokat nem tartalmaztak. A II. r. alperes részvételével alapult konzorcium ajánlati ára ugyanakkor alacsonyabb volt, mint a felperes által kalkulált úgynevezett mérnökár.

A II. r. alperes a felperessel szemben hangsúlyozta, hogy az alapügyben eljáró hatóságok által megállapított az alpereseknél keletkezett előny nem feltétlenül magasabb vállalási árat jelent, az előnyt önmagában jelentheti azt is, hogy az alperesek kockázat nélkül jutottak nagyobb összegű állami megrendeléshez.

A II. r. alperes hangsúlyozta, hogy a felperes által állított extraprofit bizonyítására felhasznált a versenyfelügyeleti eljárásban bizonyítékként lefoglalt feljegyzésben szereplő alapár azért nem vehető figyelembe, mert a feljegyzés nem a jelen per alapjául szolgáló közbeszerzési eljárásban született, hanem az azt megelőző 2002. júliusában lefolytatott meghívásos közbeszerzési eljárásban, mely eljárásban más konzorciumi partnerek vettek részt, és eltérő volt az eljárás műszaki tartalma is, ugyanakkor a közbeszerzési eljárás eredménytelen is volt. Ráadásul az alapár nem az alperesek tényadatai, hanem egy harmadik személy feljegyzésében szerepelt. Az extraprofit alátámasztásául felperes által hivatkozott GVH határozat azért nem vehető figyelembe, mert a GVH az extraprofitra illetve annak mértékére saját megállapításai szerint is nem folytatott bizonyítást.

A II. r. alperes utalt arra, hogy a felperes alaptalanul támadta a szakértői véleményt, tekintve, hogy a szakértő többszöri kérése ellenére nem szolgáltatott adatot a felperes a szakértőnek. A II. r. alperes rögzítette, hogy a szakértői válaszokhoz az alperesek a 2002. évi tényadatokkal igazolták a kivitelezéssel kalkulált költségeiket és bemutatták az utóbb ténylegesen felmerült költségeiket is, melyek között nem állt fent lényeges különbség, továbbá csatolták mérleg adataikat melyekből egyértelműen megállapítható volt, hogy nem értek el magasabb nyereséget a perbeli munkával, mint amilyen bármely más munkák során érvényesítettek. A II. r. alperes a szakvéleménnyel kapcsolatban kifejtette, hogy a szakértő megállapította, hogy az alperesek piacfelosztó magatartása nem járt árfelhajtó hatással és nem eredményezett részükre extraprofitot.

A II. r. alperes a szakvéleménnyel kapcsolatban kifejtette, hogy a szakértő valamennyi rendelkezésre álló adatot szakszerűen, kellő mélységgel feldolgozta, megállapításai

helytállóan vették figyelembe az irányadó műszaki és számviteli előírásokat. Ezzel szemben a felperes adatszolgáltatásának hiánya nem róható a szakértő terhére. A III. r. alperes ellenezte új szakértő kirendelését.

A felperes keresete nem megalapozott.

A Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint aki másnap jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, mentesül a felelősség alól ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az, az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 318. § (1) bekezdése szerint a szerződésszegésért való felelősséggel valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének – ha a jogszabály kivételt nem tesz, nincs helye.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a kár okozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést, és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A bíróság a tényállást a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a peres felek előadása, a becsatolt okiratok, és a bíróság által kirendelt **G.I.** Kft. szakértői véleménye alapján állapította meg.

A felperes tévesen állította, hogy a vállalkozói szerződés a Tpv. 11. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelen, mivel a fenti rendelkezés kizárólag magának a kartell megállapodásnak a semmisségét jelenti, annak jogszabályba ütköző jellege miatt. Ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a kartell megállapodás semmissége kihat a kartell résztvevői és a megállapodásban nem érintett ügyfél, mint felperes között létrejött szerződésre a piacfelosztása következtében a vállalkozó személye és a vállalkozási díj tekintetében.

A Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében csak akkor semmis a jogszabályba ütköző szerződés, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt nem fűz. Ugyanakkor a EGK szerződés 85. cikkének 2. bekezdése a jelenlegi EGK szerződés 81. cikkének 2. bekezdése csupán a kartell tilalomba ütköző megállapodásokat és döntéseket minősíti semmisnek, ezzel összhangban rendelkezik a Tpv. 11. § (3) bekezdése is. Ennek indoka, hogy az állam ne ismerje el érvényesnek a kartelltilalom megszegésével kötött megállapodásokat, ne nyújtson segédkezet az ilyen megállapodásokkal elérni kívánt joghatások bekövetkeztéhez. Azonban a perbeli vállalkozási szerződésről nem állapítható meg, hogy a Tpv. 11. §-ába ütközne, mivel a Tpv. 11. § (1) bekezdése a vállalkozások közötti a gazdasági verseny megakadályozását korlátozását, vagy torzítását célzó vagy ilyen hatást kifejtő magatartásokat tiltja, azonban ez alá a perbeli vállalkozási szerződés nem esik. Ezért a perbeli vállalkozási szerződés érvénytelenségét a polgári jog szabályai szerint kell megítélni. Az alperesek ugyan közbeszerzési eljárásban megsértették a verseny tisztaságát, azonban az egységes bírói gyakorlat szerint a szerződéskötést

megelőző pályázati szabályok egyoldalú megsértésre a felek között létrejött szerződést önmagában nem teszi érvénytelenné, ha maga a szerződés az abban vállalt feltétel nem ütközik jogszabályba (BH2001/384, 2001/237, EBH2004.11.17.). Ezért önmagában az, hogy a pályázat tisztaságának megsértése arra az eredményre vezetett, hogy nem a legjobb ajánlattevővel jött létre a szerződés, önmagában szintén nem eredményezheti a pályázat eredményeként megkötött szerződés semmisségét. Mivel nem a peres felek között létrejött vállalkozási szerződés volt maga a tiltott magatartás, nem ebben a szerződésben érvényesült a versenykorlátozó megállapodás, ezért nem állapítható meg, az elsődleges kereseti kérelemben megjelölt jogcímenek az érvénytelenség.

A felperes a másodlagos keresi kérelmét is az alperesek versenyjogsértő magatartására alapította, mivel állította, hogy a kartell alakítást a felperes előtt mindvégig eltitkolták, mely szerződésszegő magatartásukkal a felperesnek kárt okoztak. A felperes másodlagos kereseti kérelme azért nem megalapozott, mert versenyjogi jogsértés esetén nem a szerződésszegésért való felelősségre vonatkozó szabályok, hanem a megsértett versenyjogi normák, és a deliktuális felelősség általános alakzata alapján lehet kártérítési felelősséget megállapítani. Mivel a versenyjogsértés által okozott kár esetén a kártérítés általános szabályai szerint követelhető kártérítés, ez közvetlenül az általános deliktuális felelősségi szabály a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján történt, még szerződéses viszony fennállta esetén is. Továbbá az alperesek a jogellenes kartellt nem a felperes által felhívott Ptk. 277. § (4) bekezdése szerinti szerződés teljesítésekor, illetve a szerződés tartalma alatt, hanem a szerződés megkötését megelőzően alakították olyan időpontban, amikor még szerződéses jogviszonyban a felperessel nem álltak, így semmilyen szerződésen alapuló tájékoztatási kötelezettség nem terhelte őket.

A bíróság a felperes harmadlagos kereseti kérelme során elsődlegesen a felperes perbeli legitimációját vizsgálta, mivel azt az alperesek vitatták. A bíróság megállapította, hogy a felperes a harmadlagos kereseti kérelem érvényesítéséhez perbeli legitimációval nem rendelkezik. A felperest a jogalkotó a 2117/1999 (V.26.) Korm. határozattal hozta létre a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztési program végrehajtásának intézményi háttereként, mely részvénytársaságot a „Bank saját forrásból alapította, mint a fejlesztési hitelek felvevője és a programhoz rendelt költségvetési források felhasználója. A jelen perben az nem volt vitás, hogy a perbeli útszakaszok perbeli munkálatainak koordinációját a felperes végezte, azonban a rendelkezésre álló iratokból legfőképp a II. r. alperes által becsatolt bizonyítékokból (17/A/1) kétségtelenül megállapítható, hogy a projektek finanszírozása teljes egészében költségvetési forrásból történt, olyannyira, ha alacsonyabb áron került volna megkötésre a vállalkozói szerződés az alperesekkel, akkor a felperes forrásigénye is alacsonyabb lett volna. Mindebből egyértelműen következik, hogy a felperes által a harmadlagos kereseti kérelmében megjelölt kár bekövetkezte esetén nem a felperes vagyonában okozott volna vagyoncsökkenést. Mivel a felperest szerződésen kívüli kártérítés címén terjesztette elő harmadlagos kereseti kérelmét az alperesekkel szemben, ezért az önmagában, hogy a felperes írta ki a perbeli közbeszerzési eljárást, illetve kötött szerződést a nyertes pályázókkal, illetve fizette ki a vállalkozási díjat, nem bizonyítja a keresetjogi jogát. Kártérítés iránt ugyanis csak az indíthat keresetet, akinél a kár ténylegesen felmerült, a felperes viszont a perbeli projektet nem saját forrásból és pénzeszközből valósította meg, hanem a költségvetés által rendelkezésre bocsátott pénzeszközből. Ezért kizárt, hogy a felperesnél az alperesek jogellenes magatartása folytán, bármilyen kár keletkezett volna.

Mindettől függetlenül utal a bíróság arra, hogy a felperes mindhárom keresetében megjelölt marasztalási összeg a felperes által állított, az alperesek jogellenes magatartása folytán keletkezett extraprofittal volt megegyező, a keresi kérelmek alapját az alperesek által jogellenesen elért extraprofit visszatérítése jelentette. Azonban a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő, mind szakvéleményében mind kiegészítő szakvéleményében megállapította, hogy az alperesek által tervezett, és elért nyereség tartalom extraprofitot nem tartalmazott. A bíróság a szakértő véleményét elfogadta, mivel a bíróság felhívásán túl a szakértő többször is felhívta a feleket, a szükséges iratok és adatok becsatolására, és miután a felek a többszöri felhívások ellenére újabb adatokat nem bocsátottak a szakértő rendelkezésére, ezért a szakértő a rendelkezésre álló adatokból alappal hozta meg szakértői véleményét, mely ellentmondástól mentes, érthető volt, melyet a bíróság ítélezése alapjául elfogadott. A szakértő a felperes által feltett újabb kérdésekre kiegészítő szakvéleményében egyértelmű válaszokat adott, ezért a bíróság a felperesnek az újabb szakértő kirendelésével kapcsolatos bizonyítási indítványát figyelemmel az alperesek ezzel ellentétes egyértelmű álláspontjára is a Ptk. 3. § (4) bekezdésére figyelemmel, mint szükségtelent mellőzte.

A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a perköltség megfizetésére, mely az I. és II. r. alperest képviselő ügyvédeknek a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapított ügyvédi munkadíját tartalmazza.

Budapest, 2011. október 18.

dr. Tóth Gyula s. k.
bíró